

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Darja Talašmanova

**MIINIMUMPALK: ARVESTUS NING ALAMMÄÄRA
MUUTMISEGA KAASNEVAD MÕJUD**

Bakalaureusetöö

Õppekava: ärimatus, peeriala: majandusarvestus

Juhendaja: Natalie Aleksandra Gurvitš-Suits, PhD

Tallinn 2021

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 6044 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Darja Talašmanova .....

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 179705TABB

Üliõpilase e-posti aadress: dtalas@taltech.ee

Juhendaja: Natalie Aleksandra Gurvitš-Suits, PhD:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
1. MIINIMUPALGA AJALUGU EESTI NÄITEL	7
1.1. Miinimumpalga olemus ja sellega seonduvad uuringud.....	7
1.2. Miinimumpalk Eestis	10
1.2.1. Töötasu alammäära ajalugu ja areng Eesti näitel	11
1.2.2. Alampalga muutuse mõjupiirkonnad Eestis.....	15
1.2.3. Miinimumtöötasu arvestamine Eestis	16
2. UURING MIINIMUPALGAGA RAHULOLUST JA SELLE VÕIMALIKUST KÜLMUTAMISEST	19
2.1. Uuringu valim ja meetodika	19
2.2. Kvantitatiivse uuringu tulemused	22
2.3. Arutelu ja järeldused	25
KOKKUVÕTE	28
SUMMARY	30
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	33
LISAD	35
Lisa 1. Miinimumpalk juulis 2010 ja juulis 2020 (eurot kuus ja %)	35
Lisa 2. Urmas Orula originaaltabel.....	36
Lisa 3. Küsimustik „Miinimumpalga külmutamine“	39
Lisa 4. Küsitluse tulemused	44
Lisa 5. Lihtlitsents.....	47

LÜHIKOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada, kuidas arvestatakse Eestis miinimumpalga ning mis mõjud kaasnevad töötasu alamäära muutmise korral. Eesmärgist tulenevalt püstitati järgnev uurimisküsimus: „Kuidas on raamatupidamislikult töötasu alammäär arvestatud Eestis ning mis tasud, hüvitised jms on mõjutatud töötasu alammäära muutmise korral?“ Eesmärgi saavutamiseks tehti küsitlus, millele saadi üle Eesti 121 vastust.

Lõputöö tulemusena selgus, et Eesti elanikud on töötasuga peamiselt rahul, kuid ei olda väga huvitatud (või teadlikud) töötasu alammäära kohta tehtavatest otsustest. Inimeste arvates peaks miinimumpalk kasvama igal aastal, aga ei peaks olema kehtestatud Euroopa Liidu poolt. Miinimumpalga mõjuvaldkondade suhtes arvavad Eesti elanikud, et neid isiklikult ei mõjuta miinimumpalga kohta tehtavad muutused, samas arvatakse, et praegune töötasu alammäär ei ole piisav Eestis inimeste põhivajaduste rahalise katte tagamiseks.

Võtmesõnad: miinimumpalk, töötasu alammäär, töötasuga rahulolu, miinimumpalga mõjuvaldkonnad

SISSEJUHATUS

Miinumumpalka ehk töötasu alammäära (Eestis 2009. aastast kehtiva töölepingu seaduse järgi) rakendatakse paljudes riikides selleks, et kaitsta töötavaid inimesi ebaõiglase või ebavõrdse palga maksmise eest. Töötasu alammäär on kehtestatud tunni, päeva, nädala või kuu (aasta) kohta, mille tööandja saab maksta (või peab maksma) oma töötajale ja mille eest saab töötaja seaduslikult oma tööjõudu müüa.

2020. aasta tõi palju ootamatuid ja elumuutvaid üllatusi. Mida lähemal on 2021. aasta ning uue majandusaasta algus, seda enam hakatakse mõtlema sellele, mis ees ootab. Praeguse COVID-19 viiruse põhjustatud kriisi tõttu peaks Eesti valitsus välja pakkuma meetmed, kuidas madalseisust välja saada – üks ettepanekuid ametiühingutest ja tööandjatelt on külmutada miinumumpalk ehk jätta see 2021. aastaks praegusele tasemele, mis on 584 eurot.

Bakalaureusetöö raames püstitati järgnev uurimisküsimus: „Kuidas on raamatupidamislikult töötasu alammäär arvestatud Eestis ning mis tasud, hüvitised jms on mõjutatud töötasu alammäära muutmise korral?“. Uurimisküsimuse täpsustamiseks püstitab autor ka järgnevad alaküsimused:

- Kuidas muutus Eestis miinumumpalk krooni ja euro ajal?
- Mis on koroonaviiruse COVID-19 mõju miinumumpalgale?
- Mis eluvaldkondi mõjutab miinumupalga määra muutus?
- Kuidas (töötavad) inimesed suhtuvad miinumupalga võimalikule külmutamisele?
- Kuidas tööandjad suhtuvad miinumupalga külmutamisele?

Lõputöö eesmärk on selgitada välja, kuidas arvestatakse Eestis miinumupalga ning mis mõjud kaasnevad töötasu alammäära muutmise korral. Eesmärgi saavutamiseks toob autor välja järgmised ülesanded:

1. tuua välja miinumupalga mõiste ja selle eesmärgid;
2. tuua välja võimalikult palju miinumupalga mõjupiirkondi (tuginedes sh seadustele);
3. selgitada välja, kuidas mõjutas koroonaviiruse COVID-19 kriis miinumupalga arengut;

4. korraldada Eestis elavate inimeste seas kvantitatiivne uuring ning selle abil välja selgitada, kuidas inimesed suhtuvad võimalikule miinimumpalga külmutamisele ja kas ollakse oma sissetulekuga rahul;
5. analüüsida uuringu tulemusi ning teha nende põhjal järeldused.

Töös esitab autor järgmised hüpoteesid:

1. Suurem osa Eesti elanikke ei ole rahul oma sissetuleku tasemega.
2. Miinimumpalga muutus mõjutab ka neid inimesi, kes teenivad alampalga määrast rohkem.
3. Inimeste arvates kaitseb miinimumpalk töötajaid põhjendamatult madala palga eest.
4. Eestis elavad inimesed arvavad, et praeguses olukorras (st COVID-19 kriisi ajal) on parem lahendus alammäär külmutada (ehk jätta praegusele tasemele: 584 eurot kuus või 3,48 eurot tunnis).

Bakalaureusetöö koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis annab autor ülevaate teemakohasest teoreetilisest kirjandusest ning see jaguneb kaheks osaks. Esimeses osas tutvustatakse miinimumpalka puudutavat erialakirjandust ja kajastatakse varasemaid teemakohaseid uuringud. Autor toob välja töötasu alammäära põhimõisted ning näitab, mis eesmärk sellele püstitatakse. Teises osas antakse ülevaade miinimumpalgast Eestis. Kirjeldatakse, kuidas muutus ja kasvas miinimumpalk Eestis 1965.–2021. aastal. Tuuakse ära ka alammäära mõjuvaldkonnad Eestis ning kuidas seal miinimumtöötasu arvestatakse.

Töö teises peatükis on esitatud autori tehtud kvantitatiivne uuring. Teine peatükk jaguneb kolmeks osaks. Esimeses osas kirjeldatakse uuringu eesmärke, valimit ja metoodikat, samuti tuuakse küsimustikule vastanute taustainfo (sugu, vanus, elukoht, praegune tööhõivestaatus ning sissetuleku suurus). Teine osa keskendub uuringu tulemustele. Kolmandas osas esitab autor kvantitatiivse uuringu põhjal järeldused ja teeb ettepanekuid.

Bakalaurusetöö keelekorrektuuri tegi Killu Paldrok.

1. MIINIMUPALGA AJALUGU EESTI NÄITEL

Peatükkis üks antakse ülevaade miinimumpalga olemusest, sellega seonduvatest uuringutest ning miinimumpalgast Eestis. Miinimumpalk on määratletud kui „minimaalne töötasu, mida tööandja peab maksma palgasaajale teataval ajavahemikul tehtud töö eest, mida ei saa vähendada kollektiiv-ega üksiklepingu põhjal“. See määratlus viitab miinimumpalga siduvusele, olenemata nende fikseerimise meetodist. (International Labour Organization (ILO) 2016)

1.1. Miinimumpalga olemus ja sellega seonduvad uuringud

Minimaalse palga võib määrata põhikirja, pädeva asutuse, palgakomisjoni, palganõukogu, tööstus- või töökohtu otsusega (International Labour Organization (ILO) 2016). Riikliku töötasu alammäär määratakse kindlaks kas tunni-, nädala- või kuumäärana ning selle miinimumpalga kehtestab seadus (valitsus).

Miinimumpalga seadused sisaldavad sätteid määra regulaarseks läbivaatamiseks, mis hõlmab sageli valitsuse, ametiühingute ja tööandjate vahelisi kolmepoolseid läbirääkimisi, et kajastada hindade, palkade ja muude majandustegurite muutusi. Miinimumpalka võib automaatselt ümber hinnata (indekseeritud tarbijahinnaindeksi või majanduskasvu järgi) või kaalutluslikult tõsta (õigusaktide kaudu). (EUROSTAT Statistics Explained 2014)

Miinimumpalga süsteeme ei tohiks vaadelda ega kasutada eraldi, vaid need tuleks välja töötada viisil, mis täiendaks ning tugevdaks teisi sotsiaal- ja tööhõivepoliitikaid. Sissetulekute ja tööturu ebavõrdsuse vastu võitlemiseks võib kasutada mitut tüüpi meetmeid, sh tööhõivet soodustav poliitika, sotsiaalsed ülekanded ja soodustava keskkonna loomine jätkusuutlike ettevõtete jaoks. (International Labour Organization (ILO) 2016)

Riiklik miinimumpalk kehtib tavaliselt kõigile töötajatele või vähemalt enamikule riigi töötajatest. Mõnes riigis on erandeid, nt nooremad töötajad, praktikandid või puuetega töötajad. Esitatakse

brutosummad, st enne tulumaksu ja sotsiaalkindlustuse mahaarvamisi, mis on riigiti erinevad. (EUROSTAT Statistics Explained 2014)

Miinumipalga eesmärgiks peetakse kaitsta töötajaid põhjendamatult madala palga eest. Alampalga määrad peaksid aitama tagada kõigile õiglase ja võrdse osa edusammude viljadest ning minimaalse elatistraha sellist kaitset vajavatele töötavatele inimestele. Miinumipalk võib olla ka vaesuse ületamise ja ebavõrdsuse vähendamise poliitika üks element, edendades õigust saada võrdse väärtusega töö eest võrdset tasu. (International Labour Organization (ILO) 2016)

Kõrgem palga alammäär aitab vähendada ebavõrdsust ja palgavaesust ühiskonnas, mis omakorda aitab kaasa majanduskasvule, samas paneb tööandjaid tõstma efektiivsust ja asendama lihtsamad rutiinsed tööd tehnoloogiaga. (Palgainfo Agentuur, Tark tööandja OÜ 2015)

Osa majandusteadlasi on selle mudeli vaidlustanud. Empiirilised uuringud on näidanud, et mõõdukalt üle vabaturu palga miinumipalk ei kahjusta tööhõivet palju ja võib (harvadel juhtudel) seda potentsiaalselt tõsta. Majandusteadlased pole neid uuringuid laialdaselt aktsepteerinud. Ükskõik mida see töötavate inimeste jaoks ka teeb, ei saa miinumipalk aidata enamiku riikide kõige vaesemaid inimesi, kellel tavaliselt pole miinumipalga teenimiseks tööd. (The Economist)

Küsimusele, kas töötasu alammäär on adekvaatne ja piisav, ei ole lihtsat vastust, kuna see sõltub mitmest tegurist, nt riigi sotsiaalne või majanduslik tööturuolukord, kas vastav tase tagab töötajale suutlikkuse ning soovi leida tööd (soovitud koormusega) jne.

Miinumipalga mõju tööturule, inimestele, palgastruktuurile ning teistele valdkondadele on varem üsna palju uuritud. Uuringud viitavad nii positiivse kui ka negatiivse mõju tulemustele. Näiteks Richard Dickens, Stephen Machin ja Alan Manning toovad uurimistöös „The Effects of Minimum Wages on Employment: Theory and Evidence from Britain“ (1999) uue üldise tööturu mudeli ning kasutades seda teoreetilist raamistikku ja rakendades empiirilisel lähenemisviise (mida autorid toetasid miinumipalga mõju uurimiseks Suurbritannias), ei leidnud nad ühtegi tõendit selle kohta, et miinumipalga mõju tööhõivele oleks kunagi negatiivne. (Dickens et al. 1999)

Mirko Draca, Stephen Machini ja John Van Reeneni uuring „Minimum Wages and Firm Profitability“ vaatles miinumipalga mõju ettevõtete tulemustele Suurbritannia näitel. Uuringus

kasutati kahte eri tasandi ettevõtete andmekogumit: üks väga madalate palkadega hooldekodusektorist ja teine, mis hõlmas paljusid erasektori ettevõtteid. Tulemused näitasid mõlemal juhul, et miinimumpalga kehtestamine 1999. aastal vähendas ettevõtete kasumlikkust märkimisväärselt. (Draca et al. 2011)

Daniel Aaronsoni ja Eric Frenchi uuringut „Product Market Evidence on the Employment Effects of the Minimum Wage“ peab siinse bakalaureusetöö autor eeskujulikuks näidiseks miinimumpalga märkimisväärselt mõjust tööturule. Nimetatud töös uuriti tööhõivestaatuse reageerimist miinimumpalga muutusele, vaadeldes restoranitööstuse tööhõivemudelit. Selgus, et madala kvalifikatsiooniga töötajate miinimumpalga 10% kasv põhjustab umbes 3% languse tööhõives ning ülejäänud tööga hõivatute puhul, sh kõrge kvalifikatsiooniga (mitte miinimumpalga teenijad) töötajate arvus on langus tõenäoliselt 2%. (Aaronson ja French 2007)

2016. aastal tehti veel üks tähelepanuväärne uuring. Kelli A. Komro, Melvin D. Livingston, Sara Markowitz ja Alexander C. Wagenaar kirjutasid artikli teemal „The Effect of an Increased Minimum Wage on Infant Mortality and Birth Weight“, kus uurisid, kas valitseb korrelatsioon ehk sõltuvus miinimumpalga suurenemise ning imikute postneonataalse (laste suremus 29. elupäevast kuni 1. eluaastani) suremuse (28–364 päeva) ja madala sünnikaalu (<2500 g) vahel Ameerika Ühendriigi näitel. Andmed võeti aastatest 1980–2011. Autorid said järgmise tulemuse: USA dollari miinimumpalga tõus föderaalset tasemest vähendas madala sünnikaaluga sündide arvu 1–2% ja imikute suremust 4% võrra. (Komro et al. 2016)

Eesti teemal leidis bakalaureusetöö autor 2020. aasta toitumissoovituste uuringu piisavate toidukorvide kohta, mida saab miinimumpalka teeniv Eesti pere endale lubata. Artikli „Culturally Optimised Nutritionally Adequate Food Baskets for Dietary Guidelines for Minimum Wage Estonian Families“ autorid on Janne Lauk, Eha Nurk, Aileen Robertson ja Alexandr Parlesak. Selle uuringu eesmärk oli aidata välja töötada soovitud hea toitumise, tervise edendamise ja kultuurilise vastuvõetavuse kohta taskukohase hinnaga. Kokku koguti 2017. aasta mai ja juuni kohta kolmelt eri supermarketiketi veebilehelt 422 toitu ja 6255 veebihinda. Arvestati 2018. aasta miinimumpalka, mis oli 500 eurot (482 eurot neto). Kasutades lineaarse programmeerimise meetodit, löid autorid neli ostukorvi: „Madalaima hinnaga toidukorv“, „Toitaineliselt piisav toidukorv“, „Tervist edendav toidukorv“ ning „Toitaineliselt piisav, tervist edendav toidukorv“. Viimase toidukorvi maksumus oli 331,97 eurot kuus neljaliikmelisele perekonnale (arvesse jäi võtmata toidu valmistamise ja säilitamise kulud jne). (Lauk et al. 2020)

Miinumumpalga suuruse määrab iga riik ise. Eurostati andmetel 2020. aasta juuli kohta on ELi 27 liikmesriigist (v.a Taani, Itaalia, Küpros, Austria, Soome ja Rootsi) riiklik miinumumpalk 21 riigis, nagu ka Ühendkuningriigil ja kõigil ELi kandidaatriikidel (Montenegro, Põhja-Aafrika Vabariik, Makedoonia, Albaania, Serbia ja Türgi). 1. juuli seisuga olid kuupalga alammäärad liikmesriigiti väga erinevad: 312 eurost Bulgaarias 2142 euroni Luksemburgis (vt lisa 1). (EUROSTAT Statistics Explained 2020)

ELi liikmesriigid võib jagada kolmeks rühmaks, lähtudes nende riiklikust brutokuupalga alammääraast 2020. aasta juuli seisuga, väljendatuna eurodes (kolmandad riigid on joonisel 1 näidatud eraldi rühmana) (EUROSTAT Statistics Explained 2020):

- Esimene rühm – riiklik miinumumpalk oli madalam kui 500 eurot kuus. Sellesse rühma kuuluvad Bulgaaria, Läti, Ungari ja Rumeenia (riiklik miinumumpalk oli vahemikus 312 eurost Bulgaarias kuni 461 euroni Rumeenias).
- Teine rühm – riiklik miinumumpalk oli vähemalt 500 eurot, kuid alla 1000 euro kuus. Sellesse rühma kuuluvad Horvaatia, Tšehhi, Slovakkia, Poola, Eesti, Leedu, Portugal, Kreeka, Malta ja Sloveenia (riiklik miinumumpalk oli vahemikus 537 eurot Horvaatias kuni 941 euroni Sloveenias).
- Kolmas rühm – riiklik miinumumpalk oli vähemalt 1000 eurot kuus. Sellesse rühma kuuluvad Hispaania, Prantsusmaa, Saksamaa, Belgia, Holland, Iirimaa ja Luksemburg (riiklik miinumumpalk oli vahemikus 1108 eurot Hispaanias kuni 2142 euroni Luksemburgis).

Kõigis ELi kandidaatriikides sarnanes miinumumpalk esimese rühma omadega, ulatudes 209 eurost Albaanias kuni 383 euroni Türgis. Ameerika Ühendriikide tase (riiklik miinumumpalk 1122 eurot kuus) langes kolmanda rühma näidatud vahemikku. (EUROSTAT Statistics Explained 2020)

1.2. Miinumumpalk Eestis

Järgnevas osas antakse ülevaade miinumumpalgast Eestis, selle ajalugu ja areng, mõjupiirkonnad ning arvestamine. Vabariigi Valitsus kehtestab Eestis vastavalt töölepingu seadusele (TLS § 29) töötasu alammäära. Valitsus kehtestab töötasu alammäära eraldi tunnitasele ja kuutasule. Vabariigi Valitsuse kehtestatud alammääraast madalamat töötasu ei või töötajale maksta.

Kuu töötasu alamäär on brutosumma ehk summa enne tulumaksu ja sotsiaalkindlustusmaksete mahaarvamist.

1.2.1. Töötasu alammäära ajalugu ja areng Eesti näitel

Kõige varasemad andmed miinimumpalga kohta, mis autoril õnnestus leida, on 1965. aasta töötasu alammäär (juba pärast teist NSVLi rahareformi) ning selleks on 50 rubla kuus brutopalgana (vt tabel 1). 25 aasta jooksul miinimumpalk kahekordistus ehk 1990. aastal tõsteti alammäära 100 rubla peale.

Tabel 1. Töötasu alammäärad, rahaühikuks Nõukogude Liidu rubla (kehtestati 1961. aasta rahareformiga (eelmine rublareform oli 1947. aastal)

Aasta	Keskmine kuu töötasu, bruto	Kuu töötasu alammäär, bruto	Tunnitasu alammäär, bruto	Tulumaksuvaba miinimum kuus	Töötus-kindlustusmakse määr tööandja/töötaja
1965	?	50	-	?	-
1968	?	60	-	?	-
1977	?	70	-	70?	-
1990	?	100	-	100	-
1991	711?	01.01 oli 135 , 01.07 oli 200	-	200?	-

Allikas: (Orula 2019)

Aastal 1991 tõsteti Eestis miinimumpalka kaks korda ning aasta lõpus see oli juba 200 rubla kuus – kaks korda suurem töötasu alammäärast 1990. aastal. 1992. aastal juulikuuni oli miinimumpalk kehtestatud rublades ning märtsikuus oli see viis korda suurem kui 1992. aasta lõpus – 1000 rubla.

Tabelis 2 on näidatud kõik töötasu alammäärad Eestis aastatel 1992–2001 (Eesti krooni aeg). Alates 01.07.1992 kehtestati miinimumpalk Eesti kroonides. Aastal 1992 kasvas miinimumpalk viis korda ning oli aasta lõpuks juba 300 krooni kuus. Järgmise aasta miinimumpalk jäi samale tasemele nagu 1992. aasta lõpus – 300 krooni. Aastatel 1994–1996 kehtestati ainult vähim tunnipalk, seega kuutöötasu alammäär on arvestuslik. Aastatel 1994–1995 oli miinimumpalk 450 krooni. Aastast 1996 hakkas miinimumpalga määr kiiresti kasvama ning aastal 2001 oli see juba 1600 krooni kuus.

Tabel 2. Töötasu alammäärad aastatel 1992–2001, rahaühikuks Eesti kroon (kehtestati 1992. aastal)

Aasta	Keskmine kuu- töötasu, bruto	Kuutöötasu alammäär, bruto	Tunnitasu alammäär, bruto	Tulumaksuvaba miinimum kuus	Töötus- kindlustus- makse määr tööandja/ töötaja
1992	549 kr*	01.01 – 410 rbl 01.02 – 600 rbl 01.03 – 1000 rbl 01.07 – 200 kr 01.10 – 300 kr	–	al 01.07 – 120 kr al 01.10 – 150 kr al 01.12 – 180 kr	–
1993	1066 kr	300 kr	–	al 01.01 – 200 kr al 01.06 – 250 kr al 01.09 – 270 kr al 01.12 – 290 kr	–
1994	1734 kr	al 01.09 – 450 kr (arvestuslik)	al 01.09 2,65 kr	300 kr	–
1995	2375 kr	450 kr (arvestuslik)	2,65 kr	300 kr	–
1996	2985 kr	680 kr (arvestuslik)	4 kr	500 kr	–
1997	3573 kr	845 kr	5 kr	500 kr	–
1998	4125 kr	1100 kr	6,50 kr	500 kr	–
1999	4440 kr	1250 kr	7,35 kr	500 kr	–
2000	4907 kr	1400 kr	8,25 kr	800 kr	–
2001	5510 kr	1600 kr	9,40 kr	1000 kr	–

Allikas: (Orula 2019)

Märkused: *20. juunil 1992 (kell 04.00) muutus seoses rahareformiga senise Nõukogude rubla asemel seaduslikuks maksevahendiks Eesti kroon (reformiga vahetati raha ametliku kursiga 10 rubla võrdub 1 kroon). Krooni kurss fikseeriti samast hetkest Saksa margaga, 1 Saksa mark võrdus 8 krooniga. (Orula 2019)

Tabelis 3 on näidatud töötasu alammäärad aastatel 2002–2010. Tabelist on selgelt nähtav, et 2009. aastani suurenes miinimumpalk määr keskmise kuu töötasu kasvu järgi – 200 kroonist kuni 4350 kroonini. Vaatamata sellele, et 2008.–2010. aastal jätkas keskmine palk kasvu, jäi miinimumpalk muutmata.

Vabariigi Valitsuse 11. juuni 2009 määrusega nr 90 kehtestati töötasu alammääraks tunnis 27 krooni ja töötasu alammääraks täistööajaga töötamise korral kuus 4350 krooni – sama, nagu oli 2008. aastal. Määruse kehtivus lõppes 31.12.2010.

Tabel 3. Töötasu alammäärad aastatel 2002–2010, rahaühikuks Eesti kroon (kehtestati 1992. aastal)

Aasta	Keskmine kuu töötasu, bruto	Kuu töötasu alammäär, bruto	Tunnitasu alammäär, bruto	Tulumaksuvaba miinimum kuus	Töötus-kindlustusmakse määr tööandja/töötaja
2002	6149	1850	10,95	1000	0,5% / 1,0%
2003	6723	2160	12,90	1000	0,5% / 1,0%
2004	7287	2480	14,60	1400	0,5% / 1,0%
2005	8073	2690	15,90	1700	0,5% / 1,0%
2006	9407	3000	17,80	2000	0,3% / 0,6%
2007	11 336	3600	21,50	2000	0,3% / 0,6%
2008	12 912	4350	27,00	2250	0,3% / 0,6%
2009	12 264	4350	27,00	2250	01.01 – 0,3%/0,6%; 01.06 – 1%/2%; 01.08 – 1,4%/2,8%
2010	12 397	4350	27,00	2250	1,4% / 2,8%

Allikas: (Orula 2019)

Euro jõudis Eestisse 2011. aastal, üheksa aastat pärast ühisraha kasutuselevõttu Euroopa Liidus (Eesti Panga muuseum kuupäev puudub). Seoses euro kasutuselevõetuga muutis Vabariigi Valitsus ka töötasu alammäära kehtestava määruse. (RT I 2009, 31, 192) §-s 1 asendati fraas „27 krooni“ fraasiga „1,73 eurot“ ja „4350 krooni“ fraasiga „278,02 eurot“. 2011. aastal miinimumpalk ei tõusnud. Seega kokku külmutati töötasu alammäär kolmeks aastaks.

Tabelis 4 on toodud aastatel 2011–2020 töötasu alammäärad, mis kasvasid igal aastal ehk 278,02 eurost 584 euroni brutopalgana kuus (kahekordistus üheksa aastaga). Samuti kasvas ka

tulumaksuvaba miinimum kuus ehk 144 eurost 500 euronini ning muutus selle miinimumi kasutamise sõltuvuses brutopalgast. 2018. aastal kehtestati tulumaksuvaba miinimumi arvutamiseks järgnev süsteem:

- maksuvaba tulu 6000 eurot aastas on aastatuluga kuni 14 400 eurot (ehk 500 eurot kuus, kui sissetulek kuus on 1200 eurot või vähem),
- aastatulu kasvades 14 400 eurolt 25 200 euronini väheneb maksuvaba tulu vastavalt valemile $6000 - 6000 \div 10\,800 \times (\text{tulu summa} - 14\,400)$ (ehk $500 - 500/900 \times (\text{tulu summa} - 1200)$), arvutades kuu tulumaksuvaba tulu),
- aastatuluga üle 25 200 euro on maksuvaba tulu 0 (ehk sissetulekuga 2100 eurot kuus on maksuvaba tulu 0).

Tabel 4. Töötasu alammäärad, rahaühikuks Euroopa ühisraha euro (Eestis kehtestati 2011. aastal)

Aasta	Keskmine kuu töötasu, bruto	Kuu töötasu alammäär, bruto	Tunnitasu alammäär, bruto	Tulumaksuva ba miinimum kuus	Töötus-kindlustusmakse määr tööandja/ töötaja
2011	*839 € (13 128 kr)	278,02 € (4350,07 kr)	1,73 € (27,07 kr)	144 € (2253,11 kr)	1,4% / 2,8%
2012	887	290	1,80	144	1,4% / 2,8%
2013	949	320	1,90	144	1% / 2%
2014	1005	355	2,13	144	1% / 2%
2015	1065	390	2,34	154	0,8% / 1,6%
2016	1146	430	2,54	170	0,8% / 1,6%
2017	1221	470	2,78	180	0,8% / 1,6%
2018	1310	500	2,97	500	0,8% / 1,6%
2019	1407	540	3,21	500	0,8% / 1,6%
2020	1. kv 1404 2. kv 1433	584	3,48	500	0,8% / 1,6%
2021		arutatakse, kas suurendada/vähendada/külmutada	?	?	?

Allikas: (Orula 2019)

Märkused: *1999. aastast sai ELis (Eestist sai ELi liige 1. mail 2004) teha eurodes vaid elektroonilisi arveldusi, siis fikseeriti krooni kursiks 15,64664 krooni ühe euro eest. 1. jaanuaril 2002 fikseeriti krooni kurss uuesti, sest euro võeti enamikus ELi riikides kasutusele ka sularahana. 1 euro täpsustatud kursiks sai 15,6466 krooni (kurss muutus vaid 0,00004 krooni võrra). (Orula 2019)

2017. aastal sotsiaalsete osapoolte vahel kokku lepitud ajakohastamise metoodika kohaselt peaks miinimumpalga tase ulatuma 40%-ni keskmisest palgast (alates 2019. aastast) ning seda tuleks ajakohastada lähtuvalt tööjõu tootlikkuse ja sisemajanduse koguprodukti kasvust. Läbirääkimiste esimestes voorudes kaaluti ainult majandusnäitajatele tuginevat tõusu, samas kui Eesti Ametiühingute Keskliit nõudis, et järgitaks ka eesmärki 40% keskmisest palgast 2020. aastal. (Eurofound 2020)

Tuginedes sotsiaalsete partnerite kokkuleppele, kehtestati 2021. aastal riiklikuks miinimumpalgaks 40% keskmisest palgast, kuigi praegu ei ole veel teada, kuidas muutub miinimumpalk 2021. aastal. Arutatakse, kas seda suurendada, külmutada või isegi vähendada seoses koroonaviiruse COVID-19 põhjustatud kriisi mõjuga. Ametiühingud ja tööandjad tegid 2. septembril 2020 ettepaneku miinimumpalk külmutada ehk jätta miinimumpalk 2021. aastaks praegusele tasemele, mis on 584 eurot kuus.

1.2.2. Alampalga muutuse mõjupiirkonnad Eestis

Vaatamata sellele, et Maksu- ja Tolliameti andmetel saavad Eestis umbes 33 700 palgatöötajat miinimumpalka (2019. aasta andmetel), mõjutab sellesama määra muutmine suurimat osa Eesti elanikest. Miinimumpalgal on ülekanduv mõju kogu palgastruktuurile.

Kõige suurem alampalga muutmise mõju on ilmselt sellesama palga teenijatele ning samas ka väljamaksjatele. Miinimumpalga määra muutus toob automaatselt kaasa kas teenitava palga tõusu või alanemise töötaja jaoks ning samas kas suuremaid või vähemaid kulusid ettevõttele. Alammäära tõus toob kaasa palga maksjale (ettevõtjale) ka vähem ruumi palga maksmiseks. Paljud ettevõtted kasutavad lisatasude skeeme, mis aitavad töötajaid organisatsiooni eesmärkidega sidustada ja alandavad muid kulusid. (Palgainfo Agentuur, Tark tööandja OÜ 2015)

Sektorites, kus tööjõukulud moodustavad teenuse või toote hinnas olulise osa ning töötasud ei ole väga kõrged, võib kiire alampalga kasv tuua kaasa hinnatõusu. (Palgainfo Agentuur, Tark tööandja OÜ 2015)

Koos sellega muutub ka terve hulk tasusid ja hüvitisi:

- Lasteaia kohatasu – seadusest tulenevalt (koolieelse lasteasutuse seaduse § 27 lg 3) võivad omavalitsused lasteaia kohatasuna küsida kuni 20% alampalgast. Enamik omavalitsusi on

tasuks kehtestanud mingi kindla protsendi miinimumist, mis tähendab, et kui muutub alampalga määr, muutub ka kohatasu.

- Vanemahüvitis ehk vanemapalk – sõltus kuni 31. augustini 2019 hüvitisele eelnenud aastal teenitud sotsiaalmaksuga tulust. Alates septembrist 2019 lahutab riik esmalt alati lapse sünnikuust sellele eelnevad üheksa kuud ja hüvitise suurus arvestatakse sellele üheksale kuule eelneva 12 kuu tulude alusel. (Sotsiaalministeerium 2020) Kui vanem vanemahüvitise arvestusperioodil ei töötanud, siis makstakse vanemahüvitist hüvitise minimaalses määras, mis 2020. aastal oli 540 eurot. Kui vanem vanemahüvitise arvestusperioodil töötas, kuid tema keskmine sissetulek jäi alla töötasu alammäära, makstakse vanemahüvitist töötasu alammäära suuruses, mis 2020. aastal oli 584 eurot. (Sotsiaalministeerium 2020)
- Elatisraha ehk alimendid – seadusele tuginedes (perekonnaseaduse § 101 lg 1) ei või igakuine elatis ühele lapsele olla väiksem kui pool Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuupalga alammäärast.
- Lapsepuhkuse tasu – arvutatakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu alammäärast, mis oli 2020. aastal 584 eurot kuus. Lapsepuhkuse päevatasu oli 2020. aastal 27,70 eurot. (Sotsiaalministeerium 2020)

1.2.3. Miinimumtöötasu arvestamine Eestis

Töötasu suurused ei ole Eesis seadusega määratletud, see sõltub eri asjaoludest. Eelkõige sellest, kas tegu on oskus- või erialase tööga või hoopis lihttööga, mis erilisi oskusi ei nõua. Palga suuruse võib määrata seegi, millistele nõuetele peab vastama kindlat tööd tegev töötaja (haridustase, kogemus, vaimse või füüsilise töö oskus, otsustus- ja vastutusvõime). (Tööinspeksioon 2020)

Töötasu suurus sõltub ka sellest, kas tööd tehakse täis- või osalise tööajaga. Töölepingu seaduse § 29 lg 6 kohaselt ei või töötajale Vabariigi Valitsuse kehtestatud alammäärast madalamat töötasu maksta täistööajaga töötamisel. Osalise töötaja korral sõltub töötasu osalisest tööajast (nt poole koormusega töötajal on võimalik saada töötasuna pool kindla töökoha täistööaja töötasust, kuid see peab olema vähemalt pool töötasu alammäärast).

Töölepingus täpsustatakse töötasu suurus ja selle arvutamise viis (kas arvutatakse tunnipalk, ühikupalk, protsent käibest jne). Töölepingus määratakse palk brutosummana. Palgasumma ilma maksudeta kantakse töötaja arvelduskontole. Töölepingus peab tööandja märkima, millised

maksud peetakse töötasult kinni (tulumaks, kohustusliku kogumispensioni maks ja töötuskindlustusmaks) ning milliseid makse maksab tööandja töötaja nimel (sotsiaalmaks). (Tööinspeksioon 2020)

„Tavaliselt makstakse palka ajapõhise töö eest (tunnipalk, kuupalk). Tööandja võib pakkuda kokkulepet nn tükitöö tasustamise suhtes. Teisisõnu määrab tööandja nn töökoormuse, st ühikud, mida töötaja on kohustatud kokkulepitud perioodil (tund, päev) täitma või tootma. Tööhulgale on kehtestatud hind ehk tooteühiku maksumus ja kindlaks määratud arvuline norm. Töötasu sõltub sellest, kui palju toodet nimetatud perioodil toodetakse. Samuti saab töötaja rohkem töötades rohkem teenida. Ühelt poolt sunnib selline tasustamisviis töötajat rohkem pingutama, kuid teisalt võib ta hakata kiirustama, mille tagajärjel kannatab töö kvaliteet.“ (Tööinspeksioon 2020)

„Tükitöö tasustamise lepingu korral peab tööandja maksma vähemalt töötasu alammäära täistööajaga töötajale. Kui töötaja ei jõua kokkulepitud tööaja sees teha nii palju tükke, et ta teeniks töötasu vähemalt selle alammäära ulatuses, tuleb töötajale siiski maksta töötasu alammäära.“ (Raamatupidaja.ee 2018)

Töötasu alammäär Eestis on 584 eurot brutotasuna kuus või 3,48 eurot brutotasuna tunnis. See tähendab, et miinimumtöötasu saaja pangakontole laekub väiksem palk. Kuidas seda arvestatakse? 1. jaanuarist 2018 rakendus kõikidele tuludele üldine maksuvaba tulu määr kuni 6000 eurot aastas ehk kuni 500 eurot kuus olenevalt aasta sissetulekust. Miinimumpalga korral võib rakendada 500 eurot maksuvaba tulu kuus. 2020. aastal on sotsiaalmaksu määr 33%. Töötuskindlustusmaks määr on töötajale 1,6%, tööandjale 0,8%. Kogumispensioni makse sõltub sellest, mis kogumispensioni samba on töötaja valinud. Kohustusliku kogumispensioni (teine samm) määr on 2%.

Netopalga arvutamine miinimumpalga näitel (arvestavad maksuvaba tulu 500 eurot; nii tööandja kui ka töötaja töötuskindlustusmaksed ning kogumispensioni teist sammast 2%): tulemuseks on tööandja tööjõukulud kokku 781,39 eurot kuus (töötasu + sotsiaalmaks + tööandja töötuskindlustusmaks ehk $584 + 584 * 33\% + 584 * 0,8\%$). Palgakontole saab töötaja 550,38 eurot puhast palka (neto) kuus (töötasu – kogumispension (teine samm) – töötaja töötuskindlustusmaks – tulumaks ehk $584 - 584 * 2\% - 584 * 1,6\% - (584 - 584 * 2\% - 584 * 1,6\% - 500) * 20\%$).

Kokkuvõttes võib järeldada, et töötasu alammäär näitab, kui palju minimaalselt peab tööandja oma töötajatele maksma. Selline miinimum määratakse riigi valitsuse tasemel. On erinevaid arvamusi,

kas miinimumpalga tõus toob endaga kaasa positiivset või negatiivset mõju inimeste heolule ning riigi finantssüsteemidele. Siinses töös tuuakse välja uuringud miinimumpalga mõju kohta eri eluvaldkondades. Eestis miinimumpalgast arvutatakse välja sotsiaalmaksu, töötuskindlustusmakse, kogumispensioni ning tulumaksu (vaid on olemas võimalus rakendada 500 eurot maksuvaba tulu kuus), miss annab 584 eurost bruto – 550,38 eurot neto palga. Enda panusena uurib autor, kuidas suhtuvad inimesed Eestis miinimumpalka, mis mõjud kaasnevad miinimumpalga muutmise korral ning kas Eesti elanikud on selle suurusega rahul.

2. UURING MIINIMUMPALGAGA RAHULOLUST JA SELLE VÕIMALIKUST KÜLMUTAMISEST

Bakalaureusetöö teises peatükis keskendub autor enda korraldatud uuringule, mille eesmärk oli välja selgitada, kuidas Eestis elavad inimesed on rahul miinimumpalga tasemega ning mis mõjupiirkonnad on miinimumpalga muutmisel mõjutatud inimeste meelest nende elus. Uuringu koostamisel kasutab autor kvantitatiivset uurimismeetodit ehk teostab küsitlusest saadud andmete põhjal analüüsi.

2.1. Uuringu valim ja metoodika

Järgnevalt tutvustab autor uuringu valimit ning kasutatud meetodeid. Plaanitavaks valimiks oli 200 (± 100) Eesti elanikku sõltumata nende sissetulekust või miinimumpalga mõjust nende elu eri valdkondadele. Miinimumpalga teema puudutab suuremat osa Eesti elanikke ning seega ei oleks õige kasutada kvalitatiivset meetodit (nt intervjuud), täites töö empiirilise osa eesmärgi. Mida suurem on vastajate arv (valim), seda paremad ja õigemad on analüüsi tulemused. Seega kasutas autor uuringueesmärgi täitmiseks kvantitatiivset uurimismeetodit, täpsemalt küsimustikku.

Küsimustik koosnes 13 küsimusest (vt lisa 3). Viis neist selgitasid välja vastaja taustainfo (sugu, vanus, elukoht, praegune tööhõivestaatus ja sissetuleku suurus). Kaheksa küsimust olid suunatud miinimumpalgale ning inimeste suhtumisele ettepanekusse see külmutada:

- kas on need teadlikud, et 2. septembril kohtunud Eesti Tööandjate Keskliidu ja Eesti Ametiühingute Keskliidu esindajad jõudsid kokkuleppele jätta miinimumpalk 2021. aastaks praegusele tasemele, mis on 584 eurot,
- kui rahul on Eesti inimesed oma töötasuga,
- kui õigeks peetakse ettepanekut miinimumpalk külmutada ja oli pakutud valida, mis oleks vastaja meelest õige otsuseks miinimumpalga kohta praeguses olukorras, kas külmutada, suurendada või langetada,
- mis eluvaldkondi, tasusid või hüvitusi miinimumpalga muutused mõjutavad nende elus, kui üldse mõjutavad,

- kuivõrd mõjutas vastaja elu 2008.–2011. aastal miinimumpalga külmutamine,
- kas miinimumpalk on praegu piisav (584 eurot kuus) selleks, et tagada inimeste põhivajaduste rahaline kate,
- kas töötasu alammäär kaitseb töötajaid põhjendamatult madala palga eest,
- kuivõrd miinimumpalk edendab õigust saada samaväärse töö eest võrdset töötasu,
- kas miinimumpalk peaks olema kehtestatud Euroopa Liidu poolt ning
- kas miinimumpalk peaks olema võrdne vähemalt 0,5 kordse keskmise brutokuupalgaga.

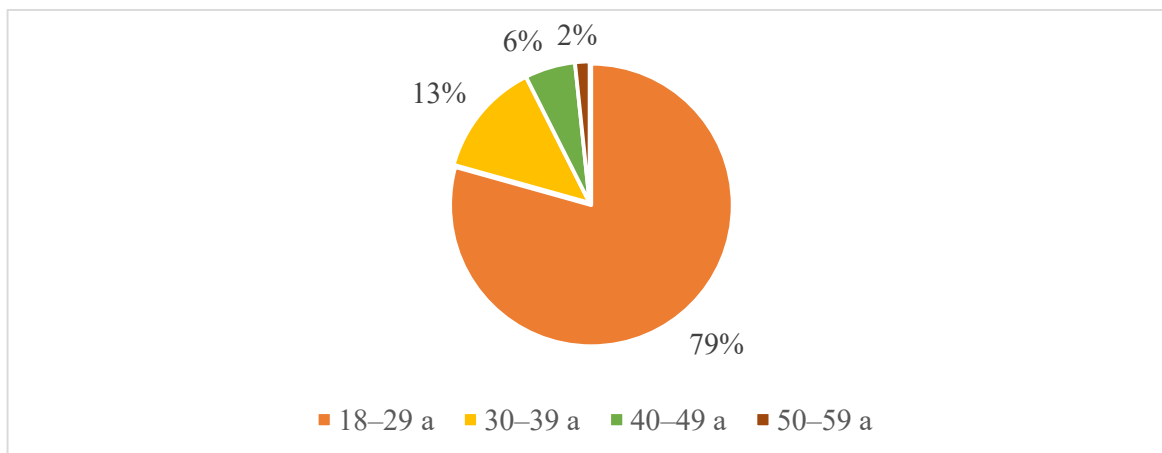
Küsimuste seas olid eri liiki küsimusi: esimestele pidi vastaja valima ühe valikuvariandi, teistel oli võimalik valida mitu valikuvarianti, aga vähemalt ühe, kolmandates oli võimalik ka valikuvariant „muu“, millele vastajad võisid lisada oma mõtteid. Küsimustik esitati vastajatele eesti ja vene keeles, mis andis võimaluse küsitleda ka neid Eestis elavaid inimesi, kes ei oska eesti keelt.

Küsimustik loodi Google Formsi keskkonna abil. Enne küsimustiku avaldamist tegi autor testkatse ning saatis küsimustiku kolmele tuttavale, kes tegid ettepanekuid, kuidas muuta küsimustik rohkem arusaadavaks, ning mõtsid küsimustiku täitmisele kuuluvat aega, milleks saadi 3–5 minutit. Vastavalt testijatelt saadud kommentaaridele muutis autor mõne küsimuse sõnastust ning küsitluse läbiviimise korda.

Valminud küsimustik avaldati erinevates sotsiaalmeediagruppides (facebook.com), jagati Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna dekanaadi abil üliõpilaste seas, samuti jagati seda ka ühe Maardu ettevõtte töötajate seas. Küsitlus toimus 27. novembrist kuni 12. detsembrini 2020 ning autorile laekus 121 vastust. Tulemuste töötlemiseks kasutati MS Exceli programmi.

Vastajate valimit kirjeldab lisa 4 (küsimused 1–4 ja 9), kus on toodud vastanute sugu, vanus, elukoht, praegune tööhõivestaatus ja sissetuleku suurus. Suurem osa vastanutest olid naised (69%, 84), meeste osakaal oli ligikaudu 31%.

Kuna küsimustikku jagati peamiselt noorte seas, on vastanute vanuseks 79% juhul 18–29 aastat (vt joonis 1). Palju vähem oli 30–39-aastaseid ning 40–49 aastaseid, vastavalt 13% ja 6% tervest valimist. Vanuses 50–59 aastat sai autor vastuseid ainult kahelt inimeselt. Valikuvariant „60 aastat ja vanem“ jäi valimata.

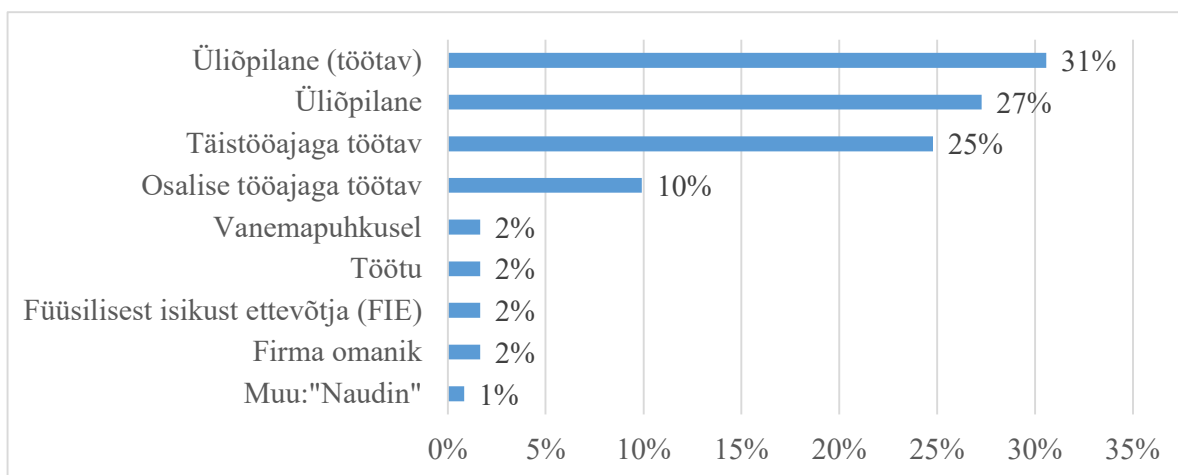

Joonis 1. Vastanute vanus

Allikas: autori koostatud lisa 4 alusel

Kõige aktiivsemalt täitsid küsimustikku Harjumaal, täpsemalt Tallinnas elavad inimesed (68%). Neid, kes elavad Harjumaal, aga väljaspool pealinna, oli 11% vastanutest. Aktiivsust näitasid ka Ida-Virumaa elanikud, neid oli vastajate seas 13%. Mõni vastus tuli ka Lääne-Virumaalt, Pärnumaalt, Põlvamaalt ja Tartumaalt, kokku moodustasid need vastustest 8%.

Küsimustiku täitsid peamiselt üliõpilased – vastanutest kokku 58% (vt joonis 2). Neist 31% töötavad (eeldatavasti osalise töökoormusega).

Joonis 2. Vastanute praegune tööhõivestaatus

Allikas: autori koostatud lisa 4 alusel

Kokku oli töötavaid inimesi (v.a üliõpilased) 35%, kellest 10% teevad tööd osalise tööajaga. Küsimustikule vastasid ka firma omanikud, füüsilisest isikust ettevõtjad ning vanemapuhkusel olevad inimesed – kokku 6%. Vastajate seast ainult 2% olid töötud. Vastusena tuli veel üks huvitav tööhõivestaatus variant: „naudin“.

Sissetuleku kohta vastas 21% inimestest, et sissetulekut neil ei ole. Töötasu alammäärast suuremat palka saavad 69% vastanutest ja ainult 8% saavad oma töö eest miinimumpalka. Toodi välja ka kaks muud varianti: sissetulek on ebastabiilne ja sissetulek on miinimumpalgast madalam.

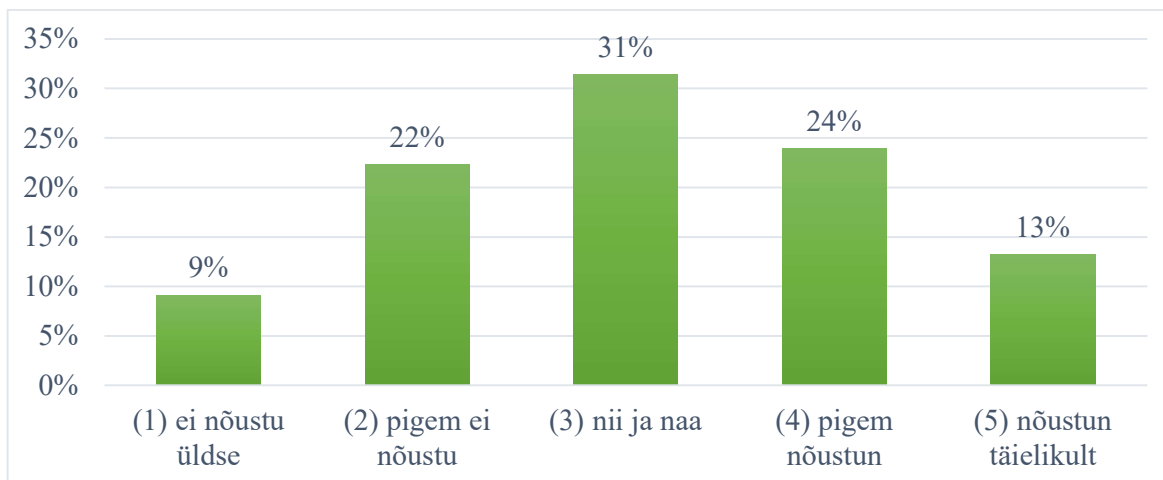
2.2. Kvantitatiivse uuringu tulemused

Eelmises peatükis 2.1 kirjeldati vastajatelt saadud taustinfot. Järgmisena esitab autor lõputöö kvantitatiivse uuringu tulemused. Analüüsitakse andmeid, mis keskenduvad töötasu alammäära olemasolule, mõjuvaldkondadele ning inimeste rahulolule sellega.

Selleks, et välja selgitada, kuidas inimesed on miinimumpalgast teadlikud, esitati vastajatele küsimus: „Kas olete teadlik, et 2. septembril kohtunud Eesti Tööandjate Keskliidu ja Eesti Ametiühingute Keskliidu esindajad jõudsid kokkuleppele jätta miinimumpalk 2021. aastaks praegusele tasemele, mis on 584 eurot?“ Peaaegu 3/4 vastanutest (74% ehk 90 vastanut) ei olnud sellest uudisest mitte midagi kuulnud. Teised (26% ehk 31 vastanut) märkisid vastusevariandiks „jah“, seega on nad uudisest teadlikud.

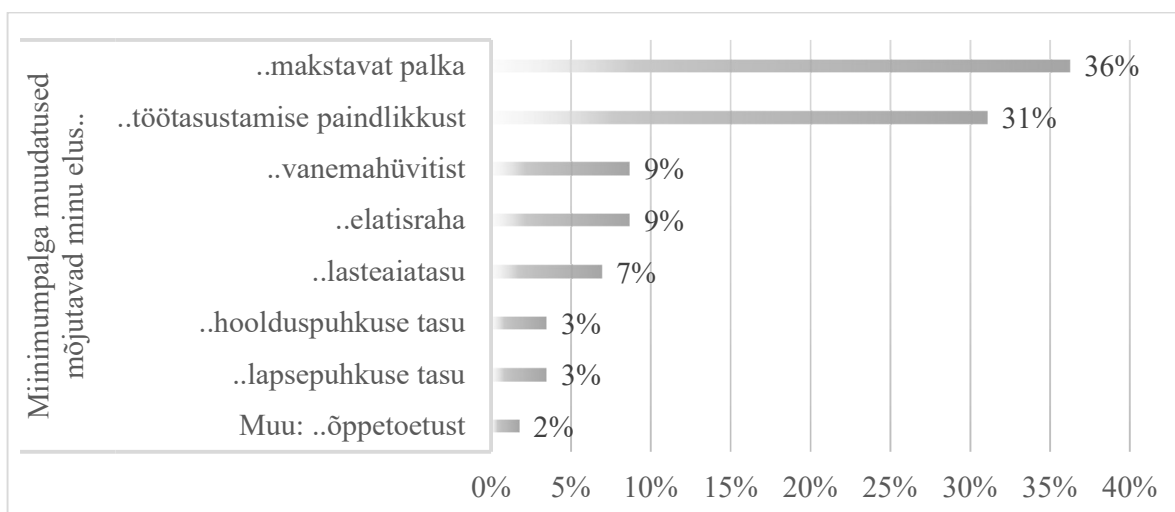
Järgmisena paluti hinnata (ühest viieni, kus 1 on „ei nõustu üldse“ ja 5 „nõustun täielikult“) vastaja suhtumist järgnevale väitele: „Pean ettepanekut miinimumpalga külmutamise kohta õigeks lahenduseks praeguses olukorras.“ Joonisel 3 on toodud selle küsimuse vastuste graafik.

Ainult 13% (16) vastanutest peavad miinimumpalga külmutamist praeguses olukorras õigeks lahenduseks. Suurem osa (31%, 38) ei ole kindel, kas see on õige lahendus või ei ole, kuna valisid variandi „nii ja naa“. Vastanute arvamused selle küsimuse kohta on täiesti erinevad, ligikaudu pooled on nõus ja teine pool on vastu, aga ikkagi oli suurem osa vastanutest väitega nõus.

Joonis 3. Küsimuse nr 6 vastused
Allikas: autori koostatud lisa 4 alusel

Küsimuses nr 7 paluti vastajaid hinnata, kas miinimumpalga muutus mõjutab nende mingit eluvaldkonda. Küsimuses nr 8 paluti täpsemalt välja tuua need valdkonnad, hüvitised ja tasud, mida see muutus vastaja elus mõjutab (oli võimalik valida üks või mitu valikuvarianti, kui küsimuses nr 7 oli valitud vastuseks „jah“-variant). Tulemuseks sai autor, et miinimumpalga muutus mõjutab ainult 31% vastanutest. Teise osapoole (69%, 84) arvates ei mõjuta miinimumpalga kasv mitte ühtegi nende eluvaldkonda. Joonis 4 kirjeldab küsimusest nr 8 saadud vastuseid.

Joonis 4. Küsimuse nr 8 vastused
Allikas: autori koostatud lisa 4 alusel

Kõige populaarsemad mõjuvaldkonnad on makstav palk (selle variandi valis 21 inimest, mis moodustab 36% kõigist valitud variantidest) ning töötasustamise paindlikkus (valiti 18 korral, mis on 31% kõikidest vastustest). Elatisraha ja vanemahüvitis olid mõlemad valitud viiel korral. Miinimumpalga muutus mõjutab vastajate seast ainult nelja inimese makstavat lasteaiatasu. Teised variandid, nagu lapsepuhkuse tasu või hoolduspuhkuse tasu, mõjutavad töötasu alammäära kahe inimese puhul. Üks vastaja pakkus vastusena ka muu variandi – mõjutab õppetootust.

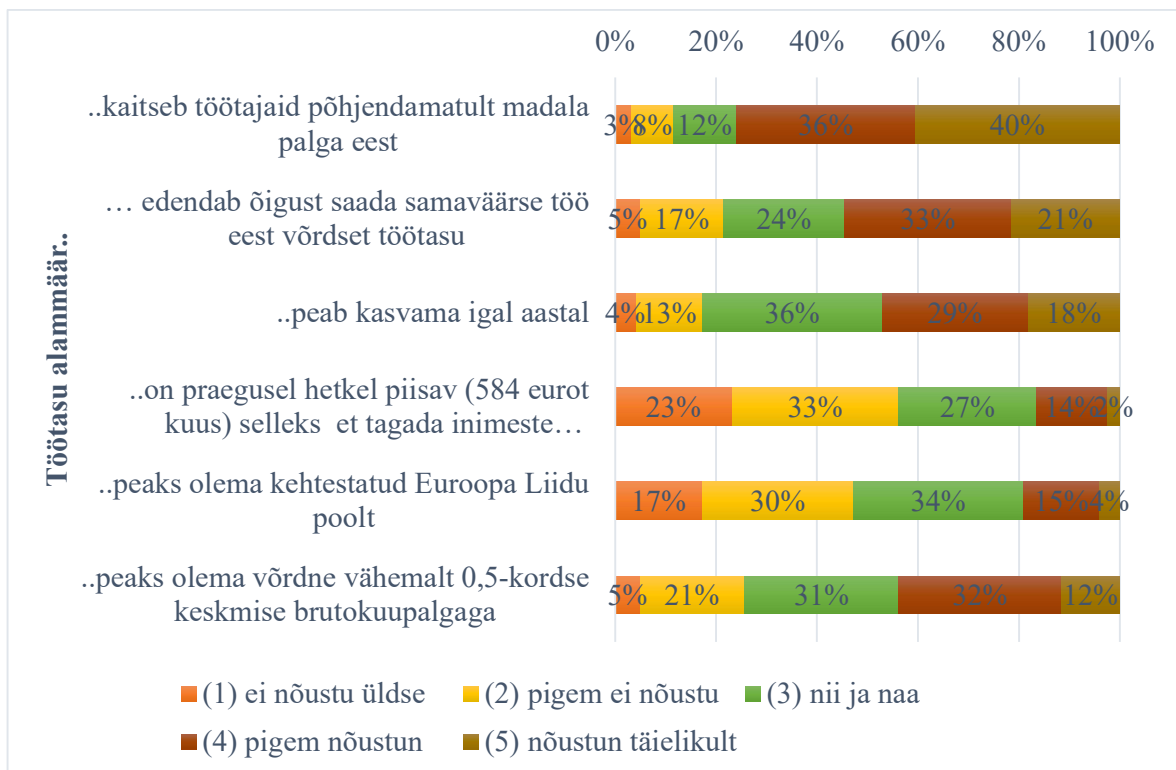
Veel palus autor hinnata, kuivõrd on inimesed töötasuga rahul (ühest viieni, kus 1 oli „pole üldse rahul“ ja 5 „täiesti rahul“). Sellele küsimusele vastasid ainult 100 inimest 121-st. Aritmeetilise keskmise arvutamisel sai autor tulemuseks, et vastajad on oma töötasuga rahul keskmiselt 3,51 juhul viiest.

Küsimus nr 11 sarnaneb küsimusega nr 6, kus paluti hinnata suhtumist väitele ettepaneku õigluse kohta. Küsimus nr 11 palus valida, mis oleks praeguses olukorras õige lahendus. Selleks pakuti kolm varianti: miinimumpalka suurendada, külmutada (ehk jätta praegusele tasemele) ning vähendada. Keegi vastajatest ei pidanud vähendamist õigeks lahenduseks. Enamik Eesti elanikke peavad töötasu alammäära suurendamist õigeks (59%, 71) ning teiste arvates võiks see jääda praegusele tasemele (41%, 50).

Eelviimane küsimus „Hinnake palun, kuidas mõjutas teie elu töötasu alammäära külmutamine 2008.–2011. aastal.“ oli selleks, et vastajad saaksid mõista, kuidas võib alampalga külmutamine mõjutada nende elu ka praegusel hetkel, vaadates minevikku. 67 inimest (56%) vastasid, et toonane miinimumpalga külmutamine ei mõjutanud nende elu nimetatud aastatel üldse, ainult kolme inimese elu mõjutas see külmutamine väga. Keskmiselt hindavad töötasu alammäära külmutamise mõju 2008.–2011. aastal 1,88 viiest.

Viimasena palus autor vastajail hinnata suhtumist väidetele, mis on toodud joonisel 5. Ilmnes, et peamiselt arvatakse, et miinimumpalk kaitseb töötajaid põhjendamatult madala palga eest, edendab õigust saada samaväärse töö eest võrdset töötasu ning peab kasvama igal aastal.

Joonis 5. Küsimuse nr 13 vastused
Allikas: autori koostatud lisa 4 alusel

Kuivõrd piisav on töötasu alammäär selleks, et tagada inimeste põhivajaduste rahaline kate – vastajate arvates ei ole see piisavalt suur, kuna 56% vastanutest ei nõustu väitega ning 27% ei ole kindel. Vastajate arvates ei peaks see olema kehtestatud Euroopa Liidu poolt (47% vastu ning 34% nii ja naa). Kas alampalk peaks olema vähemalt võrdne 0,5-kordse keskmise brutokuupalgaga – 44% vastanutest arvavad, et pigem peaks, 31% vastanutest ei tea täpselt ning 26% vastajatest ei ole sellega nõus.

2.3. Arutelu ja järeldused

Peatükis analüüsitakse küsitlusest saadud andmeid, mida kirjeldati peatükkides 2.1 ja 2.2.

Autor uuris, kas Eesti inimesed on teadlikud, et 2. septembril kohtunud Eesti Tööandjate Keskliidu ja Eesti Ametiühingute Keskliidu esindajad jõudsid kokkuleppele jätta miinimumpalk 2021. aastaks praegusele tasemele, mis on 584 eurot. Suurem osa ei olnud kokkuleppes teadlikud ega

olnud sellest enne küsimustiku täitmist kuulnud. Ehkki otsused miinimumpalga kohta puudutavad igapäevaste, ei ole paljud sellest huvitatud või ei ole see informatsioon nendeni jõudnud.

Lõputöö raames uuriti ka ettepanekut miinimumpalga külmutamise õiguse kohta ning seda, mis oleks inimeste arvates kõige parem lahendus töötasu alammäära suhtes rakendada. Saadud arvamused olid täiesti erinevad, aga see on ka arusaadav, kuna vastajate seas oli nii töötajaid kui ka tööandjaid. Töötavate inimeste arvates oleks parem miinimumpalka suurendada, kuna nii on võimalik ka nende palga tõus. Mõnele töötajale toob miinimumpalga tõus ka teatud tasude kasvu ning seega hakkasid nad kahtlema, kas miinimumpalga tõus on üldse vajalik. Tööandjate arvates toob miinimumpalga tõus kaasa erinevaid kahjusid, kuna siis suurenevad ka summad, mis peaks töötajale tehtud töö eest maksma ning mõnele ettevõttele tähendab see toodete omahinna suurenemist.

Uuriti veel seda, kas inimeste arvates mõjutavad töötasu alammäära muutused mõnda nende eluvaldkonda. Selgus, et inimesed enamasti ei arva, et see võiks kuidagi mingit eluvaldkonda mõjutada. Need, kes arvavad, et sellel on siiski mõju, arvavad peamiselt, et mõju avaldub ainult makstavale palgale või töötasustamise paindlikkusele. Huvitav on see, et miinimumpalka saab vähem inimesi kui neid, kes tunnevad miinimumpalga muutuse mõju makstavale palgale.

Veel uuris autor, kuivõrd on Eesti elanikud oma töötasuga rahul. Väike hulk inimesi ei ole töötasuga üldse rahul, aga töötasuga rahul olijaid on palju rohkem. Seda peab autor heaks Eesti elanike õnnelikkuse näitajaks.

Eelviimasena palus autor inimestel meelde tuletada 2008.–2011. aastat ja hinnata, kuidas neid nimetatud aastatel mõjutas suure majanduskriisi ajal miinimumpalga külmutamine. Kuna küsimustikule vastasid peamiselt noored inimesed, siis on võimalik, et nimetatud ajal ei olnud nad veel töötasuga kokku puutunud, suuremat osa vastajaid ei mõjutanud miinimumpalga külmutamine aga üldse.

Viimasena palus autor hinnata inimeste suhtumist väidetele miinimumpalga kohta. Tuli välja, et mitte kõik inimesed ei pea töötasu alammäära töötajate põhjendamatult madala palga eest kaitsjaks, aga see on põhimõtteliselt peamine miinimumpalga rakendamise eesmärk. Paljudele inimestele ei paista välja ka see, et miinimumpalk edendab õigust saada samaväärse töö eest võrdset töötasu, kuigi see on teine tähtis miinimumpalga rakendamise eesmärk. Tähtis on see, et suurem osa vastajatest olid eeltoodud väidetega ikkagi nõus. Suurema osa vastanute arvates peaks

miinimumpalk kasvama igal aastal, aga kolmandikule neist tundus see ebatõenäoline. Uuriti ka seda, kas miinimumpalk tagab inimeste põhivajaduste rahalise katte piisavalt. Eesti elanikud ei tunne, et 584 eurot kuus brutopalgana on piisav, et põhivajadusi rahaliselt tagada. Inimesed ei nõustu ka sellega, et miinimumpalk peaks olema kehtestatud Euroopa Liidu poolt. Miinimumpalga suuruse kohta küsiti, kas miinimumpalk peaks olema vähemalt pool keskmisest Eesti brutopalgast. Inimesed olid sellega pigem nõus, aga oli palju ka neid, kes ei olnud selles kindlad.

Kokkuvõtvalt võib järeldada, et Eestis elavad inimesed on peamiselt oma töötasuga rahul, kuid ei olda väga huvitatud (või teadlikud) töötasu alammäära kohta tehtavatest otsustest. Inimeste arvates peaks miinimumpalk kasvama igal aastal, aga see ei peaks olema kehtestatud ELi poolt. Miinimumpalga mõjuvaldkondade suhtes arvavad Eesti elanikud, et neid isiklikult ei mõjuta väga miinimumpalga kohta tehtavad muutused, samas arvatakse, et praegune töötasu alammäär ei ole piisav Eestis inimeste põhivajaduste rahalise katte tagamiseks.

KOKKUVÕTE

Töötasu alammääraks nimetatakse minimaalset tasu, mille tööandja peab maksma tehtud töö eest. See määratakse põhikirja, pädeva asutuse, palgakomisjoni, palganõukogu, tööstus- või töökohtu otsusega. (International Labour Organization (ILO) 2016) Riiklik miinimumpalk kehtib tavaliselt kõigile töötajatele või vähemalt enamikule töötajatele riigis. Miinimumpalga mõju eri valdkondadele uuritakse päris palju ning on olemas nii vanemaid kui ka värskemaid uuringuid. Euroopa Liidus rakendatakse miinimumpalka 21 liikmesriigis. ELi liikmesriigid võib jagada kolmeks rühmaks, lähtudes nende riiklikust brutokuupalga alammäärast (2020. aasta juuli seisuga): esimene rühm – madalam kui 500 eurot kuus, teine rühm – vähemalt 500 eurot ning kolmas rühm – vähemalt 1000 eurot kuus. (EUROSTAT Statistics Explained 2020)

Eestis rakendatava miinimumpalga kehtestab Vabariigi Valitsus vastavalt töölepingu seaduse §-le 29. Valitsus kehtestab töötasu alammäära eraldi tunni- ja kuutasule. Esimesed andmed miinimumpalga kohta Eestis õnnestus autoril leida 1965. aasta kohta, milleks oli 50 rubla kuus. 1991. aastaks kasvas see 200 rublani kuus. Kuni 2009. aastani kasvas miinimumpalk aeg-ajalt ning aastal 2009 otsustati see maailma majanduskriisi tõttu külmutada. Töötasu alammäär tõusis taas aastal 2012 ning kasvas 2020. aastani. Praegu käivad läbirääkimised 2021. aasta miinimumpalga külmutamise kohta. Ametiühingud ja tööandjad tegid 2. septembril 2020 ettepaneku miinimumpalk külmutada ehk jätta see 2021. aastaks praegusele tasemele, mis on 584 eurot kuus seoses COVID-19 koroonaviiruse kriisi mõjuga majandusele.

Rääkides miinimumpalga mõjust eri valdkondadele, toob autor siinses töös välja mitmesugused tasud ja hüvitised, mis sõltuvad töötasu alammäärast ning mille puhul õnnestus autoril leida miinimumpalgaga seaduslik seos. Nendeks on lasteaias kohatasu, vanemahüvitis ehk vanemapalk, elatisraha ehk alimendid ning lapsepuhkuse tasu.

Lõputöö raames tehti kvantitatiivne uuring. Selle teostamiseks koostas autor küsimustiku, mis koosnes 13 küsimusest. Küsimustikku jagati Eesti elanike seas, kasutades Google Forms'i rakendust erinevates sotsiaalmeediagruppides. Valimi suuruseks oli 121 Eesti elanikku. Soo

poolest olid kõige aktiivsemad naised (69%). Harjumaa elanike vastuseid oli kõige rohkem – 79% (Tallinnast tuli vastuseid täpsemalt 69%), oli ka vastajad Ida-Virumaalt, Pärnumaalt, Tartumaalt, Lääne-Virumaalt ja Põlvamaalt. Vastajate tööhõivestaatuse järgi oli kõige rohkem üliõpilasi (58%, kellest töötavaid üliõpilasi oli 37) ning täistööajaga töötajaid (25%). Suurem osa vastanutest saavad miinimumpalgast suuremat palka (69%).

Uuringu tulemustest selgus, et Eestis elavad inimesed on peamiselt oma töötasuga rahul, kuid ei olda väga huvitatud (või teadlikud) töötasu alammäära kohta tehtavatest otsustest. Miinimumpalga mõjuvaldkondadest rääkides arvavad Eesti elanikud, et neid isiklikult ei mõjuta miinimumpalga kohta tehtavad muutused, kuigi paljud, kelle palk on töötasu alammäärast vähem, arvasid, et miinimuplaga muutus mõjutab ka nende maksvat palka ning tasustamise paindlikust.. Samas arvatakse, et praegune töötasu alammäär ei ole piisav Eesti inimeste põhivajaduste rahalise katte tagamiseks. Inimeste arvates peaks miinimumpalk kasvama igal aastal, aga see ei peaks olema kehtestatud ELi poolt.

Mitte kõik töö alguses toodud hüpoteesid ei saanud kinnitust. Näiteks esimene hüpotees – suurem osa Eesti elanikke ei ole rahul oma sissetuleku tasemega – osutus valeks, kuna uuringu tulemusena selgus, et suurem osa inimestest on töötasu tasemega rahul. Teine hüpotees – miinimumpalga muutus mõjutab ka neid inimesi, kes teenivad alampalga määrast rohkem – leidis töös kinnitust. Kolmas hüpotees – inimeste arvates kaitseb miinimumpalk töötajaid põhjendamatult madala palga eest – leidis töös kinnitust, aga oli ka neid inimesi, kes ei olnud väitega nõus, ehkki nende osakaal oli väike. Neljas hüpotees – Eestis elavad inimesed arvavad, et praeguses olukorras ehk COVID-19 kriisi ajal on parem lahendus alammäär külmutada ehk jätta praegusele tasemele 584 eurot kuus või 3,48 eurot tunnis – ei leidnud kinnitust, kuna suurem osa vastanutest peavad õigeks lahenduseks miinimumpalka suurendada.

Kokkuvõtteks võib järeldada, et töötasu alammäär on ülekanduv mõju iga inimeste elu valdkondadele. Seda mõju uuritakse, pannakse tähele ning sellest räägitakse.

SUMMARY

MINIMUM WAGE: ACCOUNTING AND EFFECTS OF CHANGING THE MINIMUM WAGE

Darja Talašmanova

2020 brought many unexpected and life-changing surprises. The closer 2021 and the beginning of the new financial year are, the more people will think about what lies ahead. Due to the current crisis caused by the COVID-19 virus, the Estonian government should propose measures to get out of the slump - one of the proposals from trade unions and employers is to freeze the minimum wage – to leave it at the current level of 584 euros by 2021.

The minimum wage is used in many countries to protect working people from being paid unfairly or unequally. The minimum wage is set for the hour, day, week or month (year) that an employer can (or must) pay to his employee and for which the employee can legally sell his labor.

Within the framework of the bachelor's thesis, the following research question was asked: "How has the minimum wage in Estonia changed over the years and are Estonian residents satisfied with it?" In order to clarify the research question, the author also raises the following sub-questions:

- How did the minimum wage in Estonia change during the years?
- What is the impact of the coronavirus COVID-19 on the minimum wage?
- What areas of life are affected by the change in the minimum wage rate?
- How do (working) people view the possible freezing of the minimum wage?
- How do employers feel about the minimum wage freeze?

The aim of the bachelor's is to find out how the minimum wage is calculated in Estonia and what the effects will be if the minimum wage is changed. To achieve this goal, the author pointed out the following tasks:

1. set out the concept of a minimum wage and its objectives;

2. identify as many areas of influence of the minimum wage as possible (based on the laws);
3. to find out how the crisis of the coronavirus COVID-19 affected the minimum wage;
4. to carry out a quantitative survey among people living in Estonia and to find out how people feel about the possible freezing of the minimum wage and whether they are satisfied with their income;
5. analyze the results of the study and draw conclusions from them.

The bachelor's thesis consists of two chapters. In the first chapter, the author gives an overview of the theoretical literature on the topic and it is divided into two parts. The first part introduces the professional literature on the minimum wage and reflects previous research on the subject. The author outlines the basic concepts of the minimum wage and shows what goal is set for it. The second part provides an overview of the minimum wage in Estonia. It describes how the minimum wage in Estonia changed and increased in 1965–2021. There are also presented the areas of influence of the minimum wage rate in Estonia and how the minimum wage is calculated. The second chapter presents a quantitative study done by the author. The second chapter is divided into three parts. The first part describes the objectives, sample and methodology of the survey, as well as the background information of the respondents (gender, age, place of residence, current employment status and income). The second part focuses on the results of the study. In the third part, the author presents conclusions and makes suggestions based on a quantitative study.

The minimum wage in Estonia is 584 euros gross per month or 3.48 euros gross per hour. It means, that minimum wage recipients receive to their bank accounts less, than 584 euros. By calculating all the taxes out of the minimum wage it becomes 550.38 euros net salary per month.

The results of the survey, in which 121 people participated, revealed that people living in Estonia are mainly satisfied with their wages, but are not very interested (or aware) in the decisions made about the minimum wage. Speaking about the areas of influence of the minimum wage, Estonian residents think that they will not be personally affected by changes in the minimum wage. It is believed that the current minimum wage is not sufficient to ensure financial coverage of the basic needs of Estonians. People believe that the minimum wage should increase every year, but it should not be set by the EU.

To sum up, the minimum wage has a spill-over effect on every area of people's lives. This effect is being studied and talked about.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

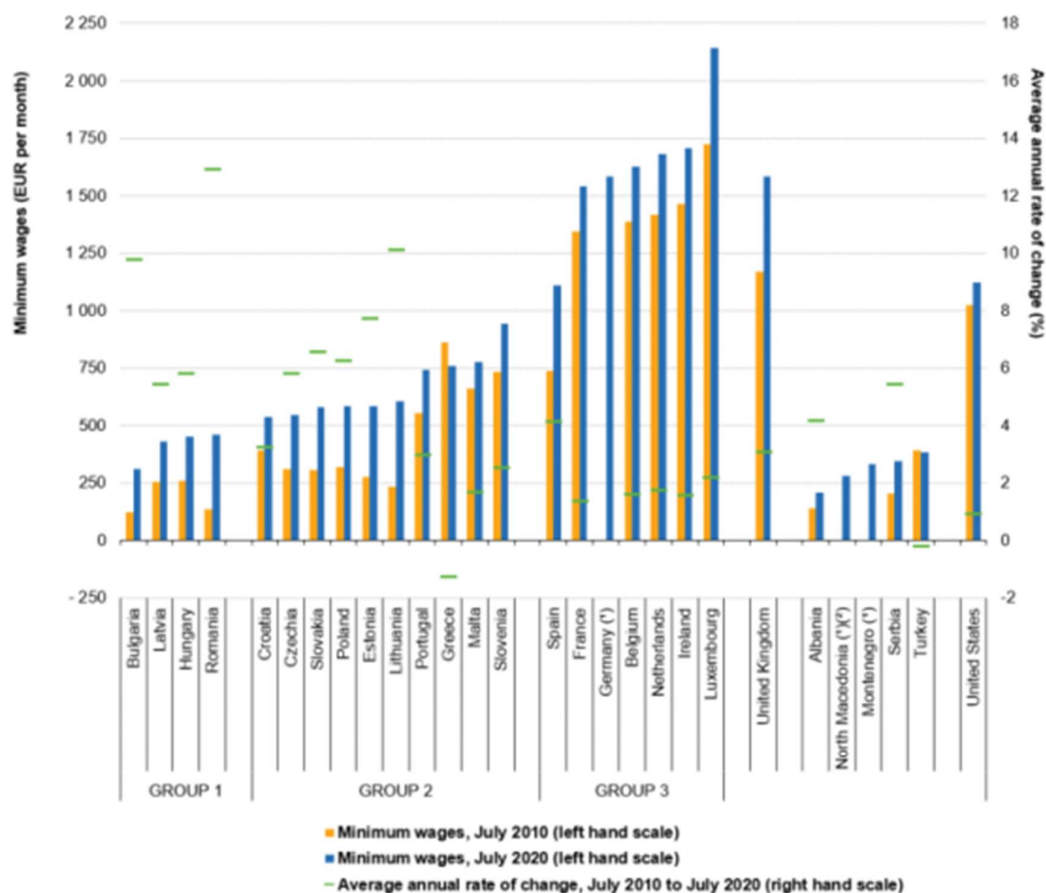
- Aaronson, D., French E. (2007). „Product market evidence on the employment effects of the minimum wage.“ *JOURNAL OF LABOR ECONOMICS*, 25 (1), 167-200.
- Central Bank of Armenia. *Money cycle in Soviet era*. Kättesaadav: <https://www.cba.am/en/SitePages/achmoneycyclearmenianssr.aspx>, 30.12.2020.
- Dickens, R., Machin, S., Manning, A. (1999). „The effects of minimum wages on employment: Theory and evidence from Britain.“ *JOURNAL OF LABOR ECONOMICS*, 17 (1), 1-22.
- Draca, M., Machin, S., Van Reenen, J. (2011). „Minimum Wages and Firm Profitability.“ *AMERICAN ECONOMIC JOURNAL-APPLIED ECONOMICS*, 3 (1), 129-151.
- Eesti Panga muuseum. *History of Estonian money*. Kättesaadav: <https://muuseum.eestipank.ee/en/history-estonian-money>, 05.12.2020.
- Eurofound (2020). *Minimum wages in 2020: Annual review*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 37-44. Kättesaadav: <http://eurofound.link/ef20005>, 15.11.2020.
- European Commission. *PALGASUUNDUMUSED JA PALGAKUJUNDUSSÜSTEEMID*. Kättesaadav: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_wage-developments-wage-setting-systems_et.pdf, 10.12.2020.
- EUROSTAT Statistics Explained (2014). *Glossary: Minimum wage*. Kättesaadav: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Minimum_wage, 15.12.2020.
- EUROSTAT Statistics Explained (2020). *Miinumipalka teenivate töötajate osakaal*. Kättesaadav: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Minimum_wage_statistics/et#Miinumipalka_teenivate_t.C3.B6.C3.B6tajate_osakaal, 12.11.2020.
- EUROSTAT Statistics Explained (2020). *Minimum wages in the EU Member States ranged from €312 to €2 142 per month in July 2020*. Kättesaadav: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Minimum_wage_statistics, 12.11.2020.
- International Labour Organization (ILO) (2016). *Minimum Wage Policy Guide*. Kättesaadav: https://www.ilo.org/global/docs/WCMS_508566/lang--en/index.htm, 30.12.2020.
- Komro, K. A., Livingston, M. D., Markowitz, S., Wagenaar, A. C. (2016). „The Effect of an Increased Minimum Wage on Infant Mortality and Birth Weight.“ *AMERICAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH*, 106 (8), 1514-1516.
- Lauk, J., Nurk, E., Robertson, A., Parlesak, A. (2020). „Culturally Optimised Nutritionally Adequate Food Baskets for Dietary Guidelines for Minimum Wage Estonian Families.“ *NUTRIENTS*, 12 (9).

- Maksu- ja Tolliamet (2020). *Töötasu alammäärad*. 19. Jaanuar. Kättesaadav: <https://www.emta.ee/et/ariklient/tulud-kulud-kaive-kasum/kinnipeetud-tulumaks-tulumaksu-kinnipidamine/tootasu-alammaarad>, 15.11.2020.
- Mallia, S., Röpke, O. (2020). *Inimväärne miinimumpalk kogu Euroopas*. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee.
- Orula, U. (2019). *Eesti keskmine palk, miinimumpalk, maksuvaba osa 2020; lisaks 1965-2020*. Tark ja palk – palgakonsultatsioonid. Kättesaadav: <https://www.tarkjapalk.ee/palgastatistika/keskmine-ja-min-palk>, 27.11.2020.
- Palgainfo Agentuur, Tark tööandja OÜ (2015). *Palgablogi: 5 olulist küsimust alampalga kehtestamisel*. Kättesaadav: <https://www.palgainfo.ee/component/jdownloads/send/4-public/237-palgablogi-5-alampalga-kusimust>, 20.10.2020.
- Palgainfo. *Alampalk Eestis*. Kättesaadav: <https://www.palgainfo.ee/kasulikku/alampalk-statistika>, 23.12.2020.
- Raamatupidaja.ee (2018). *Kas tükitöö alusel töötajale kehtib miinimumpalk?* Kättesaadav: <https://www.raamatupidaja.ee/uudised/2018/04/30/kas-tukitoo-alusel-tootajale-kehtib-miinimumpalk>, 12.11.2020.
- Sotsiaalministeerium (2020). *Lapsevanemate puhkusevõimalused*. Kättesaadav: <https://www.eesti.ee/et/perekond/toeotav-voi-oppiv-lapsevanem/lapsevanemate-puhkusevoimalused/>, 11.12.2020.
- Sotsiaalministeerium (2020). *Vanemahüvitis*. Kättesaadav: <https://www.sm.ee/et/vanemahuvitis>, 29.11.2020.
- Sotsiaalministeerium (2020). *Vanemapuhkuste- ja hüvitiste süsteemi olulisemad muudatused*. Kättesaadav: <https://www.sm.ee/et/vanemapuhkuste-ja-huvitiste-susteemi-olulisemad-muudatused>, 13.12.2020.
- The Economist. *Economics A-Z terms beginning with M*. Kättesaadav: <https://www.economist.com/economics-a-to-z/m#node-21529826>, 20.10.2020.
- Tööinspeksioon (2020). *Töö eest makstav tasu*. Kättesaadav: <https://www.tooelu.ee/et/tooturule-sisenejale/noor-voi-alaeline-tootaja/mida-ma-pean-teadma-toosuhetest/too-eest-makstav-tasu>, 20.12.2020.

LISAD

Lisa 1. Miinimumpalk juulis 2010 ja juulis 2020 (eurot kuus ja %)

Minimum wages, July 2010 and July 2020
(EUR per month and %)

Note: Denmark, Italy, Cyprus, Austria, Finland and Sweden: no national minimum wage.

(*) July 2010 and average annual rate of change not available.

(**) July 2018 instead of July 2020.

Source: Eurostat (online data code: earn_mw_cur)

Allikas: (EUROSTAT Statistics Explained 2020)

Lisa 2. Urmas Orula originaaltabel

Rahaühikuks on Euroopa ühisraha euro (Eestis kehtestati 2011. a)**					
Aasta	Keskmine kuu töötasu, bruto	Kuu töötasu alammäär, bruto	Tunnitasu alammäär, bruto	Tulumaksuvaba miinimum kuus	Töötuskindlustusmakse määr tööandja/töötaja
2021	1428 (suvine majaproгноos 2020)	arutatakse, kas suurendada/vähendada/külmutada?	?	?	?
2020	I kv 1404 II kv 1433 III kv ... (1422 (varem oli 1484) suvine majaproгноos 2020)	584	3,48	500	0,8% / 1,6%
2019	1407	540	3,21	500	0,8% / 1,6%
2018	1310	500	2,97	500 € kui brutopalk on kuni 1200 €. Suurema palga puhul valemi järgi, 0 € ... 499 € (kui brutopalk on 2100 € või suurem, siis 0 €)	0,8% / 1,6%
2017	1221	470	2,78	180	0,8% / 1,6%
2016	1146	430	2,54	170	0,8% / 1,6%
2015	1065	390	2,34	154	0,8% / 1,6%
2014	1005	355	2,13	144	1% / 2%
2013	949	320	1,90	144	1% / 2%
2012	887	290	1,80	144	1,4% / 2,8%
2011	839 € ** (13 128 kr)	278,02 € (4350,07 kr)	1,73 € (27,07 kr)	144 € (2253,11 kr)	1,4% / 2,8%

Lisa 2. järg

Rahaühikuks on Eesti kroon (kehtestati 1992)*					
Aasta	Keskmine kuu töötasu, bruto	Kuu töötasu alammäär, bruto	Tunnitasa alammäär, bruto	Tulumaksuvabamiinimum kuus	Töötuskindlustusmakse määr tööandja/töötaja
2010	12 397 kr	4350 kr	27,00 kr	2250 kr	1,4% / 2,8%
2009	12 264	4350	27,00	2250	1. augustist 1,4% / 2,8% 1. juunist 1% / 2%; 1. jaanuarist 0,3% / 0,6%
2008	12 912	4350	27,00	2250	0,3% / 0,6%
2007	11 336	3600	21,50	2000	0,3% / 0,6%
2006	9407	3000	17,80	2000	0,3% / 0,6%
2005	8073	2690	15,90	1700	0,5% / 1,0%
2004	7287	2480	14,60	1400	0,5% / 1,0%
2003	6723	2160	12,90	1000	0,5% / 1,0%
2002	6149	1850	10,95	1000	0,5% / 1,0%
2001	5510	1600	9,40	1000	–
2000	4907	1400	8,25	800	–
1999	4440	1250	7,35	500	–
1998	4125	1100	6,50	500	–
1997	3573	845	5	500	–
1996	2985	680 (arvestuslik, sest kehtestati vaid vähim tunnipalk)	4	500	–
1995	2375	450 (arvestuslik, sest kehtestati vaid vähim tunnipalk)	2,65	300	–

Lisa 2. järg

1994	1734	al 01.09 oli 450 (arvestuslik, sest kehtestati vaid vähim tunnipalk)	al 01.09 2,65	300	–
1993	1066	300	–	al 01.12 oli 290, al 01.09 oli 270, al 01.06 oli 250, al 01.01 oli 200	–
1992	549 kr*	01.10 oli 300 kr, 01.07 oli 200 kr (01.03 oli 1000 rubla, 01.02 oli 600 rubla, 01.01 oli 410 rubla)	–	al 01.12 oli 180 kr, al 01.10 oli 150 kr, al 01.07 oli 120 kr	–
Rahaühikuks on Nõukogude Liidu rubla (kehtestati 1961. a rahareformiga (eelmine rubla reform oli 1947. a))					
Aasta	Keskmine kuu töötasu, bruto	Kuu töötasu alammäär, bruto	Tunnitasku alammäär, bruto	Tulumaksuvaba miinimum kuus	Töötuskindlustusmakse määr tööandja/töötaja
1991	711 rubla ?	01.07 oli 200 rubla, 01.01 oli 135 rubla	–	200 rubla ?	–
1990	?	100 rubla	–	100 rubla	–
1977	?	70 rubla	–	70 rubla ?	–
1968	?	60 rubla	–	?	–
1965	?	50 rubla	–	?	–

*20. juunil 1992 (kl 04.00) muutus seoses rahareformiga seaduslikuks maksevahendiks Eesti kroon, senise Nõukogude rubla asemel (reformiga vahetati raha ametliku kursiga 10 rubla võrdub 1 kroon). Krooni kurss fikseeriti samast hetkest Saksa margaga, 1 Saksa mark võrdus 8 krooniga.

**1999. aastast sai ELis (Eestist sai ELi liige 2004. a 1. mail) teha eurodes vaid elektronilisi arveldusi, siis fikseeriti krooni kursiks 15,64664 krooni ühe euro eest. 1. jaanuaril 2002 fikseeriti krooni kurss uuesti, sest euro võeti enamikus ELi riikides ka sularahana kasutusele. 1 euro täpsustatud kursiks sai 15,6466 krooni (kurss muutus vaid 0,00004 krooni võrra).

Tabel 2. Töötasu alammäärad

Allikas: (Orula 2019)

Lisa 3. Küsimustik „Miinimumpalga külmutamine“

Hea vastaja!

Mina olen Darja Talašmanova, Tallinna Tehnikaülikooli tudeng. Õpin äranduse erialal (majandusarvestus peaerialana) ning viin lõputöö raames läbi uuringu Eestis elavate inimeste seas, mis keskendub inimeste suhtumisele ja rahulolule miinimumpalgaga.

Uuringu läbiviimiseks olen koostanud küsimustiku, millele vastamine võtab aega umbes 3–5 minutit. Kõik vastused jäävad anonüümseks ning üksiktulemusi ei avaldata.

Täiendavate küsimuste korral või uuringu vastu huvi tundes kirjutage darya.talashmanova@gmail.com

Suur tänu kõigile vastajale!

1. Sugu *

- Naine
- Mees

2. Vanus *

- kuni 17 a
- 18–29 a
- 30–39 a
- 40–49 a
- 50–59 a
- 60 a või vanem

Lisa 3. järg

3. Elukoht *

- Tallinn
- Harjumaa (v.a Tallinn)
- Hiiumaa
- Ida-Virumaa
- Jõgevamaa
- Järvamaa
- Läänemaa
- Lääne-Virumaa
- Pärnumaa
- Põlvamaa
- Raplamaa
- Saaremaa
- Tartumaa
- Valgamaa
- Viljandi
- Võrumaa

4. Praegune tööhõivestaatus *

- Täistööajaga töötav
- Osalise tööajaga töötav
- Füüsilisest isikust ettevõtja (FIE)
- Firma omanik
- Töötav üliõpilane
- Töötu
- Üliõpilane
- Vanemapuhkusel
- Ajateenistuja
- Muu:

Lisa 3. järg

5. Kas olete teadlik, et 2. septembril kohtunud Eesti Tööandjate Keskliidu ja Eesti Ametiühingute Keskliidu esindajad jõudsid kokkuleppele jätta miinimumpalk 2021. aastaks praegusele tasemele, mis on 584 eurot? *

- Jah
- Ei

6. Hinnake oma suhtumist järgneva väite kohta: „Peaaegu ettepanekut miinimumpalga külmutamise kohta praeguses olukorras õigeks lahenduseks.“ *

(1) ei nõustu üldse	(2) pigem ei nõustu	(3) nii ja naa	(4) pigem nõustun	(5) nõustun täielikult
☐	☐	☐	☐	☐

7. Kas miinimumpalga muutused mõjutavad mõnda Teie eluvaldkonda? *

- Jah
- Ei

8. „Miinimumpalga muutused mõjutavad minu elus ...“ (Palun jätke see küsimus vahele, kui valisite eelmises küsimuses „ei“. Märkige üks või mitu valikuvarianti, kui eelmises küsimuses (nr 7) valisite vastuseks „jah“). *

- „... makstavat palka“
- „... töötasustamise paindlikkust“
- „... vanemahüvitist“
- „... lasteaiatasu“
- „... elatisraha“
- „... lapsepuhkuse tasu“
- „... hoolduspuhkuse tasu“
- Muu:

Lisa 3. järg

9. Teie sissetulek... *

- ... on võrdne töötasu alammääraga (3,48 eurot tunnis ehk 584 eurot kuus täiskohaga töötamise korral)
- ... on töötasu alammäärast suurem
- Muu:

10. Kuivõrd rahul Te oma töötasuga olete?

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
Pole üldse rahul	☐	☐	☐	☐	☐	Täiesti rahul

11. Mida peate õigeaks otsuseks miinimumpalga suhtes praeguses olukorras? *

- Suurendada
- Külmutada (ehk jätta praegusele tasemele)
- Langetada

12. Hinnake palun, kuidas mõjutas teie elu töötasu alammäära külmutamine 2008.–2011. aastal. *

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
Ei mõjutanud üldse	☐	☐	☐	☐	☐	Mõjutas väga

Lisa 3. järg

13. „Töötasu alammäär ...“ (Hinnake oma suhtumist järgnevatele väidetele) *

Töötasu alammäär...	(1) ei nõustu üldse	(2) pigem ei nõustu	(3) nii ja naa	(4) pigem nõustun	(5) nõustun täielikult
„... kaitseb töötajaid põhjendamatult madala palga eest“	☐	☐	☐	☐	☐
„... edendab õigust saada samaväärse töö eest võrdset töötasu“	☐	☐	☐	☐	☐
„... peab kasvama igal aastal“	☐	☐	☐	☐	☐
„... on praegu piisav (584 eurot kuus) selleks, et tagada inimeste põhivajadused“	☐	☐	☐	☐	☐
„... peaks olema kehtestatud Euroopa Liidu poolt“	☐	☐	☐	☐	☐
„... peaks olema võrdne vähemalt 0,5-kordse keskmise brutokuupalgaga“	☐	☐	☐	☐	☐

Lisa 4. Küsitluse tulemused

Küsimuse nr	Küsimus	Valikuvariandid	Vastanute arv
1	Sugu	Mees Naine	37 84
2	Vanus	18–29 a 30–39 a 40–49 a 50–59 a	96 16 7 2
3	Elukoht	Tallinn Harjumaa (v.a Tallinn) Ida-Virumaa Lääne-Virumaa Pärnumaa Põlvamaa Tartumaa	82 13 17 3 2 1 1
4	Praegune tööhõivestaatus	Firma omanik Füüsilisest isikust ettevõtja (FIE) Osalise tööajaga töötav Täistööajaga töötav Töötu Üliõpilane Üliõpilane (töötav) Vanemapuhkusel Muu: „Naudin“	2 2 12 30 2 33 37 2 1
5	Kas olete teadlik, et 2. septembril kohtunud Eesti Tööandjate Keskliidu ja Eesti Ametiühingute Keskliidu esindajad jõudsid kokkuleppele jätta miinimumpalk 2021. aastaks praegusele tasemele, mis on 584 eurot?	Jah Ei	31 90
6	Hinnake oma suhtumist järgneva väite kohta: „Pean ettepanekut miinimumpalga külmutamise kohta praeguses olukorras õigeks lahenduseks“	Ei nõustu üldse Pigem ei nõustu Nii ja naa Pigem nõustun Nõustun täielikult	11 27 38 29 16

Lisa 4. järg

7	Kas miinimumpalga muutused mõjutavad mõnda Teie eluvaldkonda?	Jah	37
		Ei	84
8	„Miinimumpalga muutused mõjutavad minu elus ...“	„... elatistaha“	5
		„... töötasustamise paindlikkust“	18
		„... lasteaiatasu“	4
		„... makstavat palka“	21
		„...vanemahüvitist“	5
		„... lapsepuhkuse tasu“	2
		„... hoolduspuhkuse tasu“	2
		Muu: „... õppetuetust“	1
9	Teie sissetulek ...	... on töötasu alammäärast suurem	83
		... on võrdne töötasu alammääraga (3,48 eurot tunnis ehk 584 eurot kuus täiskohaga töötamise korral)	10
		Muu: ... puudub	26
		Muu: ... on ebastabiilne	1
		Muu: ... on alla 584 €	1
10	Kuivõrd rahul Te oma töötasuga olete?	Pole üldse rahul (1)	6
		(2)	8
		(3)	28
		(4)	45
		Täiesti rahul (5)	13
11	Mida peate õigeaks otsuseks miinimumpalga suhtes praeguses olukorras?	Suurendada	71
		Külmutada (ehk jätta praegusele tasemele)	50
		Vähendada	0
12	Hinnake palun, kuidas mõjutas Teie elu töötasu alammäära külmutamine 2008.–2011. aastal.	Ei mõjutanud üldse (1)	67
		(2)	15
		(3)	24
		(4)	10
		Mõjutas väga (5)	3

Lisa 4. järg

		(1) ei nõustu üldse, (2) pigem ei nõustu, (3) nii ja naa, (4) pigem nõustun, (5) nõustun täielikult	1	2	3	4	5
		13	Töötasu alamäär ...	... kaitseb töötajaid põhjendamatult madala palga eest	4	10	15
		... edendab õigust saada samaväärse töö eest võrdset töötasu	6	20	29	40	26
		... peab kasvama igal aastal	5	16	43	35	22
		... on praegusel hetkel piisav (584 eurot kuus) selleks, et tagada inimeste põhivajadused	28	40	33	17	3
		... peaks olema kehtestatud Euroopa Liidu poolt	21	36	41	18	5
		... peaks olema võrdne vähemalt 0,5-kordse keskmise brutokuupalgaga	6	25	37	39	14

Lisa 5. Lihtlitsents

Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks¹

Mina ____Darja_Talašmanova____ (autori nimi)

1. Annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

____“Miinimumpalk:_arvestus_ning_alamäära_muutmise_kaasnevad_mõjud“____

____,
(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on ____Natalie_Aleksandra_Gurvitš-Suits____,
(juhendaja nimi)

1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tallinna Tehnikaülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

____30.12.2020____ (kuupäev)

---

¹ Lihtlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal vastavalt üliõpilase taotlusele lõputööle juurdepääsupiirangu kehtestamiseks, mis on allkirjastatud teaduskonna dekaani poolt, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil. Kui lõputöö on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingulise tegevusega ning lõputöö kaas- või ühisautor(id) ei ole andnud lõputööd kaitsvale üliõpilasele kindlaksmääratud tähtajaks nõusolekut lõputöö reprodutseerimiseks ja avalikustamiseks vastavalt lihtlitsentsi punktidele 1.1. ja 1.2, siis lihtlitsents nimetatud tähtaja jooksul ei kehti.